

ВОЛИНСЬКІ ЄПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Часопис
Волинської єпархії
Київського Патріархату

За єдину Українську Помісну
Православну Церкву!

№ 8 (21) серпень 2006

ПРОБУДИСЬ, УКРАЇНО!

24 серпня Київський Патріархат на Волині урочисто відзначив 15-ту річницю Незалежності України. Цього дня у всіх волинських храмах лунали подячні молитви Господеві за всі Його благодіяння до нашої країни.

Напередодні єпископ Луцький і Волинський Михаїл та канцлер єпархії протоієрей Микола Чап на запрошення облдержадміністрації, обради та Луцької міськради взяли участь в урочистих зборах, які відбулися в обласному академічному українському музично-драматичному театрі імені Т. Шевченка.

У день свята владика й священнослужителі кафедрального собору Святої Трійці долучилися до урочистостей обласного рівня, відкривши віче на Київському майдані Луцька подячним молебнем. Архієрей привітав волинську громаду з ювілеєм і закликав возносити ширі молитви подяки Богові за можливість святкувати 15-річчя незалежності й прохати благословення на подальші багатолітні щасливі роки життя нашої ченъки України.

Після вічі духовенство взяло участь в урочистій ході центральними вулицями обласного центру. Преосвящений разом із обласними й міськими очільниками поклав квіти до пам'ятних знаків, пошановуючи великих українців.

Офіційне святкування завершилося на Луцькому Меморіалі слави. Тут на прохання кореспондента Волинського телебачення єпископ Михаїл дав коротке інтерв'ю. Відповідаючи на запитання щодо ролі незалежності України для Церкви, він зазначив, що проголошення державності України й утворення Київського Патріархату прямо пов'язані, адже Церква – дух і совість нації. «Коли розум і дух єдині – людина є цілісною і сміливо йде вперед, знаючи куди йде. Подібно й держава буде сильною й неподільною лише тоді, коли матиме єдину Помісну Православну Церкву, – підкреслив преосвящений.

Святкуючи День Незалежності України, мимоволі хочеться порівняти його з найбільшим християнським святом – Великоднем. Обидва вони несуть надію, віщують кардинальні зміни на краще. День Незалежності, такий довгожданний і омріяний став переломним у долі українського народу. Це теж своєрідне воскресіння – воскресіння від червоного тоталітаризму, від голодоморів і репресій. Це воскресіння національної гідності, культури, мови. Зрештою, це воскресіння цілої нації.

Гортаючи сторінки історії рідного народу, його Церкви, часом долю українців хочеться порівняти з долею самого Христа. «Розіпни!» – кричали не раз до Пилата невігласи і вороги Христові. «Розіпни!» – кричать, наказуючи своїм однодумцям ті, хто досі не змирився, що є на землі Україна й Українська Церква. Розпинають і досі, але не усвідомлюють, що не здатні знищити народ, «якого правди сила ніким звойована ще не була».

Ми гинули на палах і в Сибіру,
Нас розрізав кордон і океан,
Але ніхто не знищив світлу віру,
Свободу й волю, як святий талан.

Декого з них, хто пробуджував у нас свідомість українця, назавжди склонила сира земля. Дехто і досі з болем у серці, але з великою надією згадує 1991 рік, коли Україна утвердилася як держава. Ці люди серед нас, живуть тими ж бідами, що й ми. Вони не заробили жодного привілею. Вирішуючи свої проблеми, вони так само оббивають пороги влади й чують відмови, мовляв, у нас все на контролі. Вони і далі готові терпіти, аби лиш Україна залишалася вільною. Бо тільки такою наша держава має перспективи щасливого розвитку.

Незважаючи, що Україна відзначає 15-ту річницю Незалежності, в багатьох випадках незалежність залишається на папері й потребує всестороннього захисту як з боку влади, так і з боку кожного з нас. Особливо, коли конфлікт розпалюється на міжцерковному рівні.

З ЦЕРКОВНОГО КАЛЕНДАРЯ

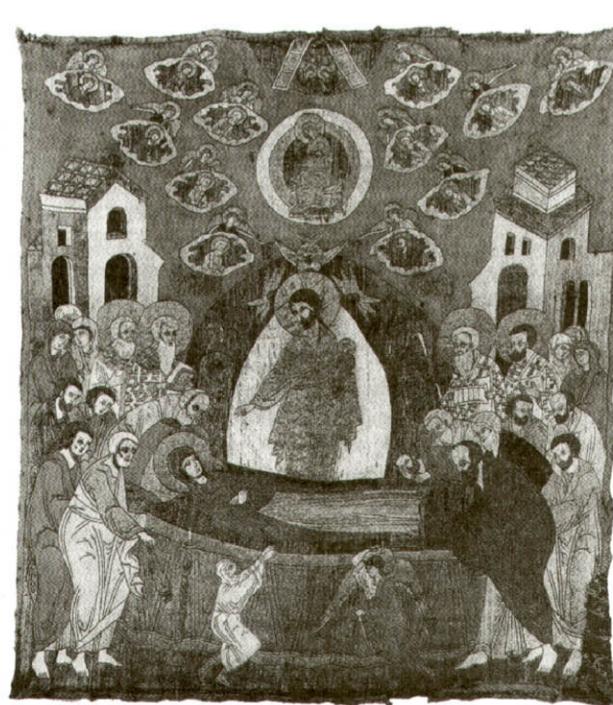
Серпневі священномуученики

У серпні згадуємо п'ятьох священномуучеників – римських пап часів ще нероз'єднаного Християнства. Деякі з них змаймали цей престол зовсім недовго. Святий Анфір, наприклад, пробув єпископом Римським лише кілька тижнів і на початку 236 року загинув мученицькою смертю тільки за те, що не бажав відректися Христової віри. Так само скінчив земну путь його наступник на римській кафедрі – св. Фавій: він став однією з перших жертв гонінь за імператора Деція 250 року. Така ж доля судилася й папі Стефанові Першому, який загинув за Христа 257 року, і його спадкоємцеві Сиксту. Другому зі своїм дияконом Лаврентієм вже наступного року під час хвилі репресій на християн за наказом імператора Валеріана. До речі, святого Сикста зобразив Рафаель на славновісному образі «Сикстинська Мадонна».

Цінуимо ж, браття і сестри, часи релігійної свободи, що запанувала у нашій Вітчизні, використовујмо сприятливі обставини для спасіння наших душ і не забуваймо згадати у молитвах цих давніх мучеників за віру.

28 серпня – Успіння Пресвятої Богородиці

З усіх свят, встановлених на честь Божої Матері, чи не найбільшим є її славне Успіння. У Діях святих апостолів сказано, що після Вознесіння Ісуса Христа вони повернулися з Оливної гори в Єрусалим і там жили всі разом, чекаючи Зішестя Святого Духа. З ними була й Матір Божа. Там Вона залишилась і відвідувала ті місця, де свого часу бував Христос.

Прийшовши якось на Оливну гору, Богородиця побачила перед Собою архангела Гавриїла, який сповістив, що Ісус Христос жде її з ангелами, архангелами і всіма небесними

Під час виконання Національного Гімну України на Київському майдані в Луцьку. Фото Сергія ДУБИНКИ

Досить свіжий приклад наводить парафіянка Свято-Феодосіївського храму в Луцьку, коли громада вирішила відвідати святі місця Києва й Чернігова.

– Нас попередили, – говорить Євгенія Белеванцева, – що можуть бути неприємності, бо там Вітренко вже організувала засаду. У Чернігів саме мали привезти моші святої Варвари. Але нам не хотілося думати про погане. Прибули до Чернігова, який відкривається великою святинею – собором Великомучениці Кaterини й побачили там намети, намети, намети... Це дуже вразило наші серця. Як біля святині можуть стояти намети?! Ми побачили сини й червоні прапори. І ось приїхали до монастиря Феодосія. Спочатку, коли вони не знали нас, просто запитали: «Хто ви?» І як сказали, що ми православні, то нас прийняли. Коли вже розмістили для того, щоб дати нам місце відпочинку, опівночі дізналися, що ми із Київського Патріархату. Тоді вони всіх, бабусь, а з нами були бабусі по 80 років, піднімають і кажуть: «Вам тут не місце. Ви розкольники. А ви розкольники. І ви не повинні тут бути». За 60 років, скільки я прожила, мені ще так боляче не було ніколи. Тому що я відчула, наскільки ще сьогодні у нас є загроза втрати нашої незалежності. Звертаємося до всіх: «Будьте пильними, шануйте себе, шануйте свою Україну, шануйте свою мову». І мені здається, що сьогодні ще не українці нами правлять. І не всюди нами правлять українці.

Яка була б реакція росіян, якби з ними так учинили б українці на їх Батьківщині? Чи лишився б хто живий з українців після такого конфлікту? Чужинці ж, які не мають абсолютно ніякого відношення до створення цих пам'яток України, стали там господарями і знущаються з нащадків тих, хто їх будував. І жодної ноти протесту, і жодної реакції ні з боку держави, ні з боку Церкви. Українці мовчать, а караван іде, все більше насуваючись на нашу незахищену землю.

Андрій ГНАТЮК, прот. Віталій СОБКО

силами. «Через три дні, – казав він, – Спаситель вознесе Тебе, Матір Свою, в небесне Царство, де Ти будеш жити з Ним вічно». Повернувшись додому, Вона прибрала свою світлицю, як до великого свята, просячи, щоб Її поховали в Гефсиманії, де лежали батьки та обручник Йосиф.

Перед переходом у вічність виповнилося її заповітне бажання: Вона побачила разом усіх апостолів. Коли настав час відходу, о першій годині у світлиці засяяло яскраве світло Божественної слави, і дах дому розкрився. Сам Ісус Христос зійшов із неба з ангелами і святыми. «Величає душа моя Господа», – скрикнула Вона. Підвелась із смертного ложа назустріч Спасителю і передала душу Свою в руки Божественного Сина. Тоді архангел Гавриїл відав Пресвяту Діву: «Радуйся, Благодатна, Господь із Тобою».

Через весь Єрусалим несли труну з тілом Богородиці в Гефсиманію. За переказом, один із юдейських священиків спробував зашкодити процесії й перекинути труну, але ангел невидимим мечем відсік йому руку. Лише після покаяння апостола Павла зцілив його. Три дні апостоли не відходили від могили, а коли третього дня відкинули камінь, аби з Пресвятою попрощався апостол Фома, який спізнився, – Її тіла там не знайшли.

У пам'ять того, що Пресвята Діва певний час до своєї кончини постила, свята Церква встановила Богородичний Успенський двотижневий піст, або Спасівку.

Підготували Андрій ГНАТЮК і Віктор ГРЕБЕНЮК

НОВИНИ

Архієрейські служіння

На прохання радіо «Луцьк» єпископ Михаїл дав інтерв'ю ведучі програми «Вітражі» Ірині Кунинець. Понад 40 хвилин він відповідав на низку запитань

щодо співпраці Церкви й держави, стосунків Київського та Московського Патріархатів, актуальних проблем духовного життя християн, а також про власний життєвий шлях.

Зокрема, на прохання журналістки спрогнозувати розвиток ситуації стосовно утворення єдиної Помісної Української Православної Церкви, владика висловив переконання, що утвердження єдиної Церкви – це більше, ніж просто ідея багатьох патріотів-українців. Це дія, яка обов'язково відбудеться, хоча процес складний і тривалий. Не існувало б питання Української Церкви, якби не існувало Української держави. Щодо невизнання Київського Патріархату іншими Помісними Церквами єпископ сказав таке: «Уявіть собі дитину, яка, нещодавно народившись, ще не має свідоцтва про народження. Але ж ми не можемо сказати, що за відсутності цього документа вона все ж не є людиною. Так і з визнанням нашої Церкви. Це питання лише часу».

Чи правильно чинять почайвські монахи, не допускаючи паломників Київського Патріархату до Сповіді? За словами архієрея – однозначно ні. Він гостро засудив дії насельників лаври, назвавши їх політичною структурою. Обитель повинна дбати про спасіння людей, а не займатися пропагандою політичних ідеологій. Преосвящений стверджує, що «священик зобов'язаний приняти людину, ким би вона не була і який би гріх вона не вчинила. А вже в процесі сповіді він має право накласти певну покуту, як мудрий лікар, який не одразу ампутує хвору руку, а спочатку намагається вилікувати її. Адже Христос – нікого не відкидає, приймає всіх, зцілює навіть язичників».

***

Єпископ Михаїл освятив наріжний камінь майбутнього храму Апостолів Петра й Павла в с. Берегове Рожищенського деканату. З ним співслужили декан протоієрей Василь Шняк, настоятель священик Андрій Голуб, місцеве духовенство.

Під час Богослужіння владика звернувся до присутніх із проповіддю, в якій, зокрема, висловив задоволення тим, що громада, яка створена лише торік, достойно облаштувавши в приміщенні колишньої крамниці тимчасовий храм, активно взялася за будівництво нового.

Духовний голод в Береговому зрозумілий, адже тут не тільки ніколи не було храму Божого, але й ніколи не побував жоден архієрей. Дещо раніше, 12 липня, парафія урочисто відсвяткувала й своє перше храмове свято.

У Рожищенському деканаті працюють

РОЗДУМИ

ПОКЛИКАННЯ ДО БЕЗСМЕРТЯ

Слово «Успіння», яке часто вживається між православними, співзвучне зі словом «засинання». Богородиця, Успіння Якої ми нещодавно святкували, не померла, а немовби заснула. Заснула для світу земного, щоб перейти у світ небесний. Так, ми, християни, вживаємо слово «кончина», але не асоціємо його зі смертю як такою. Кончина – то кінець лише певного періоду. Ісус Христос теж помирає для світу земного, але після Свого Воскресіння у світі прекрасному здолав ворота пекла, «смерть смертью подолав», як співается у пасхальному тропарі. І це найголовніший поступат нашої віри. Оскільки Христос узяв на Себе гріхи всього людства, Він звільнив йому дорогу до раю. Отже, душа людська не вмирає, яка б вона не була. Але через своє життя обирає собі вічну долю.

Ми з гіркотою сприймаємо смерть рідної людини. З трепетом споглядаємо на кладовища, де, здається, назавжди зупиняється життя. І, можливо, не завжди замислюємося: як так – щойно людина говорила, відчувала, думала, і якогось моменту це все зникло. Мозок перестав працювати. Куди воно все дівается? Як це так – нічого не думати, нічого не знати

при тому, що сторонні бачать тіло, яке ще вчора рухалося і яке в одну мить не зникає. Очевидно, не все так просто. Якщо Богородиця була з фізичної точки зору звичайною людиною, такою ж, як і всі інші, і після смерті Своєї воскресла, уже після того як воскрес Христос, значить, смерть – це перехідний етап від одного життя до іншого. І хоча Пресвята Маті мала непорочне зачаття Сина свого від Святого Духа, Вона належить до тих, за чиї гріхи її Сина розп'яли. Бо народилася і жила серед того ж простого люду.

З іншого боку – Богородиця мала інакший статус, статус Тієї, Хто дав світові Спасителя. І Вона не повинна була б померти, як усі. Але померла. Вона проходила звичайний земний шлях, без будь-яких переваг для Себе. Але та смерть не стала для Неї остаточною. Вона, як і її Син, воскресла.

Смерть і досі залишається для людини непізнаним світом. Як кажуть, звідти ніхто ніколи не повертається, щоб розповісти, як воно там насправді. І все ж, Церква має багато свідчень про потойбічний світ. Окрім Святого Письма, яке пророкує Суд Божий і воскресіння всіх мертвих, які облачаться у свої тіла, коли вирішуватиметься їх подальша доля, історія зберігає багато свідчень про той світ. У своїй книзі «Загробне життя» монах Митрофан говорить, що якщо душа наполовину вела праведний спосіб життя, а наполовину грішний, вона ще має шанс на спасіння, якщо робила в житті добре справи: давала милостиню, турбувалася про бідних чи хворих, безкорисливо допомагала друзям чи могла розрадити когось у смутку. За таку людину варто помолитися – і вона буде спасеною. Якщо ж людина більше чинила зла й сама не дбала про своє спасіння, повністю відкинула Бога, то під час проходження митарств душі після смерті

тіла її уже дуже й дуже складно допомогти. Цією душою заволодіють чорні ангели. І тоді доводиться вже говорити про смерть цієї людини, або її душі. Але про смерть духовну. Тому що ця душа розплачуватиметься весь час за свої гріхи.

Роль молитви за померлих у житті Православної Церкви,каже священик Свято-Феодосіївської церкви, що в Луцьку, протоієрей Богдан Гринів, – це велика рятівна сила для людини, яка померла, для її душі, яка відішла у вічність. Тому що за грбом людина не може каятися. Но ще псаломспівець Давид говорив, що після смерті немає каяття. Православна Церква вчить, що через молитву Господь відродив людів і здоровлював людей. І тому бере своє вчення зі Святого Письма, щоб за молитвами інших люди ставали здоровими, закликає своїх вірних молитися за померлих, щоб їх душі були очищені від гріхів.

Поки людство в очікуванні Другого Пришестя Христа, всі душі, які після свого земного шляху перебувають далеко від Бога, ще можуть сподіватися на спасіння, якщо в цьому світі є хоч одна людина, яка здатна палко молитися за їх спасіння. Самі ж ті, хто відійшли в інший світ, не здатні молитися за себе. Лише святі можуть просити в Бога потурбуватися про інших.

– Святі угодники Божі, найперше, моляться не тільки за живих, але вони моляться і за померлих, – продовжує отець, – тому що в Об'явленні Йоана Богослова читаємо, що біля Престолу Божого стояли старці, які день і ніч підносili свій голос, – значить, вони підносili молитву за всіх, як живих, так і померлих, тому що молитва єднає Церкву Небесну і земну.

– Але ж вони теж свого часу були померлими?

– Але Сам Господь сказав: «Де Я, там буде слуга Мій», який у своєму житті наслідував життя Ісуса Христа і йшов Його дорогою. Навіть апостоли задавали питання Ісусові Христу про те, що вони покинули свої домівки й пішли за Ним. Ісус Христос сказав: «Ви поїдете на престолах колін 12-ти Ізраїлевих, і будете там, де Я».

Тому так важливо, аби батьки змалку привчали своїх дітей до Церкви, до віри як майбутніх молитовників за них після смерті. Однак така ситуація, згідно з учненням Церкви, зберігатиметься лише до Страшного Суду, доки місце перебування душ визначене тимчасово. Після нього доля кожної душі вирішиться назавжди. І не солодко буде тій, яка потрапить у пекло. Тоді вже станеться остаточна духовна загибель людини. Але душа житиме, бо нестиме довічні покарання за скосені гріхи. Якби вона померла, то марне було б Воскресіння Христове. І рівноправними були б ті, хто чинили добро, і ті, хто чинили зло. Але це неможливо. Господь хоче спасіння кожного, але до Його обителі не можуть потрапити нерозкяяні.

І все ж Богові завжди видніше, кого збрата до Себе. Особливо, коли це стосується молодих і добрих людей. Через їх смерть рідні особливо сумують. Але, хоч як це жорстоко з погляду цього світу звучить, батьки, які люблять своїх дітей, повинні розуміти, що це для тих же дітей може бути спасінням, ніж те, якби вони залишались жити.

– Коли люди хоронять дітей, – продовжує отець Богдан, – то насамперед Церква рекомендует матерям чи рідним не дуже сумувати за померлою дитиною чи юнаком. Важко хоронити, бачити ці слізи за рідних чи близьких. Але найперше християнин повинен знати, що дитина чи то юнак, якщо він у своєму житті ще не сотворив ніякого зла, переходить в інший світ, де немає ні печалі, ні зітхання, де життя безкінечне. І прикладів багато.

(Продовження в наступному номері)
Андрій ГНАТЮК

четири священики, які опікуються п'ятьма громадами. І хоча священнослужителів недостатньо, вони прагнуть бути добрими пастирями, підтримують один одного та підбадьорюють до розбудови Української Церкви своїх духовних дітей.

***

19 серпня єпископ Михаїл очолив храмове свято в церкві Преображення Господнього, яка є нижнім приділом ка-

федрального собору Святої Трійці. Службу Божу з ним співслужили соборні священнослужителі.

Під час Богослужіння владика виголосив проповідь про Преображення Ісуса Христа, про те, як ця подія з Його земного життя впливає на нас, наше спасіння. Підкресливши, що Спаситель ясно віливає на християн благодать, аби преобразити, оновити їх, спасти від зла, архієрей закликав молільників не обмежувати цю дію Божу: частіше приходити до храму, приступати до Сповіді Й Причастя.

Після Божественної Літургії єпископ і священики за давньою традицією освятили першоплоди нового врожаю, принесені тисячами вірян, спраглих Божого благословення й радості світлого літнього свята.

***

20 серпня в Ковелі освячено новозбудований собор Великомученика Димитрія Солунського. Велелюдне Богослужіння з нагоди свята очолив єпископ Луцький і Волинський Михаїл. З ним співслужили міський декан протоієрей Анатолій Александрук – настоятель собору, турійський декан протоієрей Микола Даньків, ковельський районний декан протоієрей Іван Боніс і місцеві священнослужителі. До молитви долучилися ковельський міський голова Сергій Кошарук, голова Локачинської райдержадміністрації Олександр Александрук, представники громадськості.

За Божественною Літургією владика виголосив проповідь про храми Господні як особливі місця благодаті Божої, про те, які місце вони займають у житті християнина. «Багато будови ви можете збудувати протягом свого життя, – підкреслив преосвящений, звертаючись

до присутніх, – але згадуватимуть вас нащадки саме за те, що ви будівничі й жертводавці святого храму цього».

Після святкового Богослужіння єпископ Михаїл з благословення Патріарха Філарета нагородив отця Анатолія митрою, а головного фундатора собору Івана Омелянчука, директора підприємства «Квант-Ефір», – орденом Рівноапостольного Володимира Великого III ступеня. Благословені грамоти одержали й ті, хто найбільше попрацював над спорудженням святині.

Насамкінець зі словами вдячності виступили настоятель отець Анатолій, фундатор Іван Омелянчук і ковельський (Продовження на 4 стор.)

ВІДПОВІДЬ БОГОСЛОВА

ОСНОВА ЛЮДИНИ

Запитання

Відомо, що людина троїчна: дух, душа та тіло. У чому різниця між духом людини і душою?

Відповідає ієромонах Марк (Левків)

Насамперед потрібно зазначити, що існують дві основні традиції розуміння складу людини: двоїчна (дихотомія) та троїчна (трихотомія). В однієї і в другої – достатньо авторитетні як захисники, так і опоненти. Тому, оскільки це питання до цього часу не вирішено, однозначно говорити, що людина троїчна чи двоїчна за своїм складом буде неправильно.

Власне, через неузгодженість свято-цівського богоспілля щодо складу людини і визначення понять «дух» і «душа» складно відповісти й на питання про різницю між ними.

Відповідно до двоїчної схеми, людина складається з душі й тіла, що відповідає біблійному вченню, де людина – істота з двома природами (тілесною та духовною), а душа й дух – синоніми. Цієї думки дотримується святий Василій Великий. Святитель Феодорит Кирський стверджує: «Не на троє ділить людину Божественне Писання, але мовить, що творив це складається із

душі та тіла». А святитель Йоан Золотоустий пише, що «в людині немає жодної різниці між духом та душою, бо ці два терміни означають одне й те ж, як „тіло“ та „плоть“».

Отже, згідно з цим поглядом, душа, або же дух, – безсмертна нематеріальна основа в людині, що становить суть її життя.

Троїчна схема складу людини базується на словах апостола Павла з 1-го послання до колін: «А сам Бог миру хай уповні освятить вас, і хай непорочно збережуться цілими ваш дух, і душа, і тіло до приходу нашого Господа Ісуса Христа». Вона досить поширенна серед православних богословів, отців та вчителів Церкви.

Душа, відповідно до цієї теорії, має те ж визначення, що й у дихотомічній. А дух – це дія, енергія, дар, якість душі. Душа невід'ємна від людини, її особистості. Священномуученик Мефодій Патарський пише, що окремо душа не є людиною й окремо тіло не є людиною. Людина є тоді, коли душа й тіло з'єднані в один образ. Звідси бути живим – значить мати душу, бути душою. І навпаки, віддати, втратити душу – означає померти. Смерть – порушення цієї єдності тіла й душі. Цетрагедія людини, тому що в єдності душі з тілом полягає повноцінне людське життя. Тому душа, маючи в собі життя, оживотворяє тіло. Через те в Біблії термін «душа» вживается

там, де йдеться про життя, цілу людину, її особистість. Душа пронизує все буття людського ества й побачити її в тілі окремо від нього – неможливо. Як кров проникає у кожну клітину людського організму, так і душа наповнює собою тіло.

Дух же не належить людині, вона ним не володіє. Щоб здобувати його, людині потрібно докладати неабияких зусиль. Адже духа можна набути, втратити, відновити. Він є джерелом і виконавцем у людині різних духовних явищ: молитви, радості, любові, муру тощо. Користуючись метафорою преподобного Симеона Нового Богослова, мо-

жна сказати, що дух людини, це ніби «душа душі людини».

Душа, на відміну від духа, є духовним тілом, сутністю. Як говорить святитель Афанасій: «Душа – сутність мислення (розумна), безтілесна, безсмертна...» Підтримує це й святитель Феодорит Кирський: «Ми говоримо, що душа проста, розумна та безсмертна». У всьому Всесвіті немає такої сутності, як душа, звідси і її цінність: «Не лякайтесь тих, хто тіло вбиває, а душі вбити не може; але бійтесь більше того, хто може й душу, і тіло вам занапастити в геснні», – говорить Спаситель у Євангелії від Матфея.

Душа в людині весь час та ж сама. Допоки людина жива, душа не відділяється від тіла. Дух же приходить і відходить, він може бути забраним, може хоча б на деякий час покинути людину, що не означає фізичної смерті. Дух оживотворяє людську душу, і його відхід спричиняє смерть душі, але не смерть людини. «Коли почуєш про смерть душі, то не подумай, що душа справді вмирає, адже вона безсмертна, а смерть душі – це гріх і вічна кара», – пише Йоан Золотоустий. Бездуховність людини є тяжкою хворобою, але це досить часто зустрічається.

Можемо зробити висновок, що дух людини не належить їй за природою. Якщо ж душа є невід'ємною частиною людини, то дух спрямовує людину до надприродної мети – співпричастя з Богом. Перебуваючи в дусі, людина віднаходить своє дійсне призначення, реалізує себе, здобуває повноту.

СВЯТИНІ ВОЛИНИ

ТОРЖЕСТВО ВОЛОДИМИРСЬКОГО СОБОРУ

Цими днями виповнюється 240 років від закладення першого каменя під будівництво собору Різдва Христового у Володимири. Припускають, що раніше на цьому місці стояла дерев'яна церква XVII-XVIII століть. На той час у місті налічувалось приблизно 18 храмів і три монастири. Собор Різдва Христового значно молодший своїх давніх сусідів, які постали тут ще за часів Київської Русі. Проте його історія не менш трагічна і не менш велична.

Спочатку цією спорудою володів греко-католицький чин отців Василюї, а ініціатором будівництва виступив тодішній староста Садовський. Проект розробив архітектор Радзимінський. Дещо він запозичив з Європи і вдало поєднав з українським бароко. Дуже чітко виділяється фасад – він греко-католицького стилю. Стіни собору масивні, товщиною з 2 метри. Інтер'єр з-поміж багатьох інших храмів вирізняється колонами й витягнутими карнізами. З давніх-давен збереглася плитка на підлозі. Уже за радянських часів у храм заїжджала вантажівка з різним непотрібом, а плитка, хоч і потріскана, залишалась суцільною.

1960 року церкву надумали підірвати. Єдине, що її врятувало, навколоїшні будинки в центрі міста. Вибухова хвиля знищила б не тільки собор, а й інші.

1795 року відбувається третій поділ Польщі. Володимир перейшов під царську Росію. І тоді Російська Православна Церква почала претендувати на цей храм, намагаючись виселити звідти греко-католиків. Після 10-х років XIX століття, коли Російська Церква досягла своєї мети, почала перебудовувати храм. 1840 року вона відправила перше Богослужіння. Храм набув статусу собору при чоловічому монастирі, який розташувався поруч. Російська ж Церква й переосвятила собор на Різдва Христового. 1860

року тут відновлена єпископія, зароджена ще за часів преподобного Стефана. Так було до 1920 року, коли Володимир знов підпадає під Польщу. На 25 років, у т. ч. й у період приєднання володимирських земель до Радянської України історія собору залишається невідомою. Жодних документів нинішній настоятель протоієрей Микола Удуд не має. Після війни з собору на 45 зробили склад. І лише 1990 року громада активістів-патріотів розпочала рух щодо відродження святині. Вирішили відновити Українську Автокефальну Православну Церкву. 25 січня 1991 року в нижньому храмі відбулось перше Богослужіння. А через два роки громада перейшла під юрисдикцію Київського Патріархату. Тоді парафіянами собору було близько 100 родин. Тепер їх до 1000, або до 5 тисяч вірян. Практично від часу відродження громади її обслуговує настоятель отець Микола Удуд. Спочатку він правив за усним благословенням владики Спиридона. А в лютому 1993 року вже владика Серафим видав письмовий указ. Тоді було дуже важливо, щоб священик міг служити українською. 5 років отець Микола був сам – і в неділю, і в свято. Згадує, що у Володимирі була родина отця Сергія Кіцюка, який вислав на той час для нашої автокефальної церкви всю літературу й піснеспіви українською мовою. Після 2000-го року з'явилися інші проблеми: до церкви почали ходити комуністи й атеїсти, які часом забували, куди прийшли й починали командувати. Важливо було приділити їм увагу, аби не відштовхнути від віри на початку духовного шляху.

Нині Службу тут правлять щодня. Деканом собору, міста й району призначено протоієрея Юрія Пилипца. Серед штатних священиків, окрім настоятеля, – протоієреї Євген Рябець, Ігор Бігун, ієрей Юрій Здебський. Вони ж і обслуговують монастир.

Собор розписували художники з фірми «Вечірній дзвін». Це обійшлося громаді в 50 тисяч гривень. У січні 1997 року владика Яків освятив іконостас.

З благословення єпископа Михаїла при соборі створений «Володимирський духовний центр». Сюди входять собор,

монастир, канцелярія декана й недільна школа. Згодом тут планують відкрити медичний центр, який би надавав не лише медичну, а й духовну допомогу, готель, їдалю одноразового харчування.

У соборі є частинки мощей преподобного Сергія Радонезького і святителя Феодосія Чернігівського.

2005 року на реставраційні роботи з державного бюджету виділено 200 тисяч гривень, ще 290 тисяч – цьогоріч.

З нагоди 240-річчя від закладення першого каменя під будівництво святині та 15-ї річниці відновлення храму владика Михаїл відправив у ньому Божественну Літургію. Разом із архієреєм співслужили володимирський декан протоієрей Юрій Пилипець, нововолинський декан протоієрей Стефан Фульмес, настоятель протоієрей Микола Удуд, місцеві священнослужителі. До молитви долучилося чимало вірян, серед яких були й представники місцевої влади – голова райдержадміністрації Юрій Михалець, голова райради Андрій Оніщук та міський голова Петро Саганюк.

Під час Служби Божої преосвящений виголосив проповідь про християнське благочестя та закликав присутніх дякувати Богові за історію храму, за можливість молитися у ньому сьогодні.

З нагоди свята владика відзначив грамотами парафіян, які протягом останніх років активно сприяли відновленню собору та розвитку в ньому церковного життя.

Після Літургії єпископ здійснив постриг у рясофорах послушниць Володимирського жіночого монастиря Різдва Христового, що поблизу собору. Постриг прийняли Світлана Стець з ім'ям Вероніка та Іванна Кудрянська з ім'ям Неоніла.

Вероніці (Стець) 26 років. Вона родом зі Львівської області, закінчила Львівський інститут технологій бізнесу і права. 19 років незабаром виповниться Неоніл (Кудрянський) з Тернополя. Маючи повну середню освіту, вона здобула спеціальність «перукар-модельєр».

Андрій ГНАТЮК та прот. Віталій СОБКО
Фото Данила ЗІНКЕВИЧА

НОВИНИ

(Закінчення. Початок на 2 стор.)

голова Сергій Кошарук, який зазначив, що освячення собору – вагома подія не лише для Ковельщини. Вона сприятиме утвердженню України та її Помісної Православної Церкви.

***

Х міжнародний фестиваль «Поліське літо з фольклором», яке традиційно

відбувається під егідою Міжнародної ради організації фестивалів фольклору і традиційних мистецтв ЮНЕСКО, почався молебнем у кафедральному соборі Святої Трійці. Молитва від початку об'єднала всі колективи, адже практично всі вони – християни. Учасників кожного гурту вітали за українською традицією – святковим короваем на вишиваному рушнику. Водночас вони могли насолодитися співом архієрейського хору «Оранта», який неодноразово ставав переможцем на міжнародних фестивалях.

Після закінчення Богослужіння, яке очолив єпископ Михаїл, кожен колектив виконав свою національну пісню.

Вітаючи учасників, владика бажаючи гуртам бути носіями миру й любові в усьому світі через поширення прекрасних народних традицій.

У Луцькому міському деканаті

Луцькі священнослужителі на чолі з обласним деканом протоієреєм Іваном Семенюком освятили хрест на місці будівництва храму Святителя Йоана Золотоустого. Церкву спорудять на території школи-інтернату, що по вулиці Дубнівській.

У Богослужінні взяли участь генеральний директор автозаводу Іван Гричанчук, директор підприємства «Луцькводоканал» Анатолій Бащук, директор виробничо-комерційного товариства «Будматеріали № 2» Степан Іванісік, директор школи-інтернату Анатолій Дудич, інші достойники, які посильною пожертвою сприяють, аби на цьому місці постала церква Божа.

Кілька років тому тут уже стояла скромна капличка, облаштована цією церковною громадою. Однак за нез'ясованих причин її знишила пожежа.

Бібліотекарі в монастирі

У с. Жидичин Ківерцівщини відбулися збори бібліотекарів району, після яких учасники відвідали місцевий чоловічий монастир Святителя Миколая Чудотворця.

Намісник ієромонах Марк (Левків) коротко розповів бібліотечним працівникам про історію обителі та її відродження, а пізніше з братією відправив молебень за здоров'я у монастирському храмі Преподобного Миколи Святоші, князя Луцького. Виголошуючи проповідь, намісник закликав бібліотекарів приділяти більшу увагу роботі з молоддю.

Як повідомив єпархіальній прес-службі отець Марк, він приємно здивуваний побожністю ківерцівських бібліотечних працівників. Під час молебня вони злагоджено співали молитви разом із ченцями. Це при тому, що серед них були представники різних Церков.

Доречно зазначити, що в цьому монастирі діє Бібліотека духовної літератури – благодійна установа, фондами якої можуть користуватися всі бажаючі.

ДУХОВНА ШКОЛА

ХРИСТИЯНСЬКА ЕТИКА: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Християнська традиція завжди з повагою ставилася до світської освіти. Великі мужі Церкви вважали: у світських науках можна знайти «скарб духовний», тобто багато з того, що сприяє моральному вдосконаленню й інтелектуальному зростанню. На думку св. Григорія Богослова, «кожен, хто має розум, визнає вченість (освіту) першим для нас благом».

Протягом багатьох століть у християнських країнах Європи шкільна освіта особливим чином поєднувала релігійні знання і той невеликий арсенал природознавчих здобутків, яким володів доњтонівський науковий світ. Серед навчальних дисциплін теологія займала далеко не останнє місце.

Починаючи з XVIII століття, дух секуляризації (позбавлення духовного впливу Церкви на суспільство) поступово проникає у всі сфери суспільного життя. Більшою чи меншою мірою наука, філософія, мистецтво, література і навіть етика розвиваються автономно від релігії, формуються новий світогляд, у якому майже не залишається місця основним євангельським ідеалам. Сьогодні ми є свідками не лише переоцінки цінностей атеїстичного тоталітарного минулого, а також звеличення західного способу життя, моралі, ідеології та мислення. З іншого боку, поновився інтерес до релігійних та церковних традицій, не залишається незмінним і ставлення до вчення Церкви. Таким чином, зароджується своєрідне протиріччя нашої епохи – це протистояння ліберальних цивілізаційних стандартів, з одного боку, і цінностей національно-культурної ідентичності – з іншого.

Яскравий приклад цього – суперечки про впровадження в систему шкільної освіти християнської етики. Такі чинники, як поліконфесійність українського суспільства і в той же час домінування в ньому християнських віросповідань, насамперед Православ'я, хоча й розділеного. Та й секулярний, світський характер держави ставлять перед освітнями ряд проблем щодо форм викладання християнської етики в школі.

Виникає складне питання: як урахувати інтереси всіх і кожного?

Досвід європейських країн показує: при бажанні кожне цивілізоване суспільство здатне знайти ті чи інші способи розв'язання проблем релігійного навчання й виховання дітей. У багатьох країнах церковні школи мають той же статус, що й школи публічні. До того ж, деякі держави беруть на себе зобов'язання платити персоналові й відшкодовувати вартість підручників. Наведемо кілька прикладів. У Чехії й Польщі вимога організації релігійного навчання в загальній (публічній) школі є навіть нормою Конституції (до речі, це положення є конституційною нормою не лише вищезгаданих посткомуністичних держав). В Італії релігійні дисципліни у школі викладають світські вчителі, у відборі яких бере участь духовна влада. Знаменно, що в цій, переважно католицькій країні, у викладання релігії входить також вивчення

положень інших конфесій. В Іспанії кожен школяр віком від 6 до 16 років зобов'язаний щотижня приділяти півтори години релігійній освіті. До того ж, він сам або його батьки можуть вибирати між конфесійним та неконфесійним навчанням. У першому випадку викладачем є зазвичай духовна особа, у другому – найчастіше вчитель історії або літератури. У Німеччині вивчення релігії в школі є обов'язковим, викладають її звичайні вчителі без участі духовних осіб, причому є можливість вибору між вивченням Католицизму, Православ'я, Юдаїзму чи просто етики. У Великобританії, Данії й Греції вивчення релігії (до того ж, переважно офіційної) також є обов'язковим. Можна навести ще один приклад того, які є форми співпраці Церкви і державної школи в цивілізованих суспільствах і які існують шляхи вирішення найделікатніших проблем, пов'язаних з релігійними переконаннями учнів або їх батьків. Але, мабуть, найперше варто звернути увагу на наявність у нашому суспільстві суттєвих відмінностей щодо церковного і світського осмислення деяких нюансів викладання християнської етики в загальноосвітніх школах.

У Православ'ї мораль не є автономною стосовно віри в Бога та релігійно-духовного життя людини. Навпаки, основні принципи християнської моралі безпосередньо залежать від доктричного богослів'я й органічно вплітаються в цілісну систему християнського світогляду. Це дає змогу вирішувати найбільші питання буття як такого та людського буття зокрема. Світська ж система сучасної освіти хоча й дає певні знання, але не дає відповіді на питання про сенс життя, на питання про те, навіщо взагалі необхідно дотримуватися моральних принципів. Усякий закон базується на чиємусь авторитеті. Але на чиєму ж авторитеті базується «закон над усіма законами» – моральний закон? І тут ми повинні не тільки зрозуміти, але й приняти положення, що для будь-якої людини не буде в цій сфері ніякого авторитету, якщо в її серці не буде Бога. Тому курс християнської етики в школі обов'язково має включати в себе елементарні теологічні пізнання, джерелом яких є Святе Письмо та Передання Церкви.

По-друге, для християнської свідомості дотримання моральних принципів – не самотіль, а лише засіб для досягнення духовної досконалості і надійний шлях до Богопізнання. Тому вершиною євангельської доброчинності є любов до Бога і біжнього, цнотливість і чистота душі, смирення та терпіння, справедливість та вірність, незажерливість та милосердя. Відомий російський

богослов протоієрей Олександр Шмеман у книзі «Святеє святым» справедливо вказує на контраст і відмінність християнських ідей та пріоритетів на фоні світських. «Варто лише згадати деякі основні „цінності“ секулярної культури – успіх, безпека, становище в суспільстві, конкуренція, вигода, престиж, честолюбство, – щоб зрозуміти, наскільки вони суперечать духу Євангелія». Цілком очевидно, що механічне поєднання сучасних цивілізаційних стандартів та духовних і моральних цінностей Християнства матиме і вже має свої певні негативні наслідки: основні релігійні цінності отримуватимуть зовсім інше, діаметрально протилежне їх євангельському розумінню тлумачення.

(Продовження в наступному номері)

Протоієрей Віктор ПУШКО,
настоятель храму Різдва
св. Йоана Хрестителя в с. Лище
Луцького районного деканату

Нетрадиційний урок

Обласний декан протоієрей Іван Семенюк, намісник Жидичинського монастиря ієромонах Марк (Левків), ієромонах Іоан (Богуш) та протодиякон Ярослав Місюк на запрошення організаторів провели урок християнської етики в дитячому літньому таборі «Ровесник», що неподалік с. Зaborоль Луцького районного деканату. Півтори години понад сто підлітків луцьких шкіл слухали священнослужителів, які розповідали про Церкву, молодь у Церкві, про гріхи алкоголізму й наркоманії тощо.

Під час уроку хлопці й дівчата спочатку письмово, а потім і усно ставили численні питання з приводу різноманітних проблем сьогодення. Зокрема, їх цікавило: чому не можна займатися ворожінням, що таке

гріх, етика стосунків хлопців і дівчат, ставлення Церкви до сект і таке інше.

Насамкінець духовенство подарувало дітям духовну літературу.

Помолилися за Лесю Українку

1 серпня обласний декан протоієрей Іван Семенюк разом зі священнослужителями кафедрального собору Святої Трійці відправив панаходу перед пам'ятником Лесі Українки, що на Театральному майдані Луцька. Цього дня 92 роки тому відійшла у вічність видатна українка – Лариса Косач-Квітка.

Звертаючись до пристуників, отець Іван зазначив, що маємо обов'язок молитися за Лесю Українку й утверджуватися в тій любові, яку виразила поетка у своїх творах.

Того ж дня поминальне Богослужіння з цього приводу відбулося й у с. Колодяжне Ковельського деканату. Хрещний хід від місцевої церкви до пам'ятника, який споруджено біля музею, та панаходу там очолив священик Іван Орінчак. До молитви долучилися парафіянини колодяженського храму Святителя Миколая Чудотворця, музейні працівники й туристи.

У Рожищенському деканаті

20 серпня рожищенський декан протоієрей Василь Шняк з нагоди 15-ї річниці української незалежності відправив панаходу перед пам'ятним знаком жертвам Другої світової війни у с. Рудка-Козинська. Звертаючись до пристуників влади, навчальних закладів і парафіян із проповідю, отець декан зазначив, що постраждалі від рук фашистів і енкаведистів потребують нашої молитви. Сучасні українці мають бути вдячними тим, хто своєю кров'ю домоглися Незалежності України.

Відзначено керівника «Оранти»

Керівник архієрейського хору «Оранта» отримав звання «Заслужений діяч мистецтв». Відповідну відзнаку Василієві Мойсіюку вручив голова облдержадміністрації Володимир Бондар 23 серпня під час урочистих зборів з нагоди 15-ї річниці незалежності України, які відбулися в обласному академічному українському музично-драматичному театрі імені Т. Шевченка.

Підготував
прот. Віталій СОБКО
Фото автора,
Сергія ДУБИНКИ,
Віталія САРАПІНА
та Наталії ШПАЛЕРЧУК

Стежинка до храму

ПОВЧАННЯ

ІСУС ХРИСТОС ПРЕОБРАЗИВСЯ

Кожен з вас, дорогі друзі, пізнає навколошній світ органами чуття: зором, слухом, нюхом, смаком та дотиком. Але ми знаємо, що поряд з нами існує таємничий невидимий світ – місце перебування Бога та Ангелів. У тому світі перебувають душі людей, які, живучи на землі, дарували свою любов іншим людям, з любов'ю ставились до всього, що їх оточувало. Тому вони тепер також перебувають у любові, в Царстві Божому. Біблія називає Бога Царем світла. Бог хоче, щоб люди прийняли в свої серця світло любові та радості, щоб були такими добрими, як Він.

Але існує ворог світла – це диявол. Він названий царем темряви. Він не хоче, щоб люди були в світлі та радості і завжди штовхає їх на злі вчинки. Ворог підмовив перших людей Адама та Єву відступити від Бога, образити Його. З того часу диявол має владу над людьми. Ми гришими, засмучуємо Бога і несемо за це справедливе покарання.

Але Бог хотів визволити людей із влади темряви, дати кожному можливість повернути втрачені через гріхи чистоту і світло серця. Для цього Він послав на землю Свого Сина – Ісуса Христа.

Щобурятувати нас, дати можливість отримати прощення, коли згрішимо, позбавити нас покарання, Христос прийняв покарання за наші гріхи замість нас – постраждав від злих людей і був розігнаний на хресті.

Перед тим як постраждати, Ісус Христос хотів показати учням Свою силу і славу для того, щоб вони не журились і не лякались, коли Він помиратиме, вірили в те, що Він переможе смерть. Для цього Він узяв трьох з них – Петра, Якова та Йоана – і пішов з ними на гору.

Біблія говорить, що людина, в серці якої злість і гріх, живе в долині, у прірві, куди не проникає сонячне проміння. І навпаки, якщо людина очищає своє серце від злого, виховує в собі добре риси – то вона піdnімається на висоти, де багато сонячного світла і тепла.

Щодня молитись і бути слухняним – це важко. Піdnіматись на гору також важко. Але коли ми вже на вершині – дихаємо свіжим гірським повітрям і бачимо чудові краєвиди, то забуваємо про втому. Так само, коли ми завдяки слухняності і молитві піdnялися у своєму серці до Бога – від радості ми забуваємо про труднощі.

Христос любив гори і часто піdnімався ними, щоб порозмовляти з Небесним Отцем. Цього разу Він ішов з найкращими зі Своїх друзів. Ісус, напевне, вже вкотре розповідав учням про те, як Бог любить людей, що навіть коли

люди залишали Його, Він не залишав їх. Господь посилив пророків, які нагадували всім про Бога, також звіщали про прихід на землю Спасителя. Розповідав, для чого Він прийшов на землю.

Коли завершили шлях, Христос розпочав молитву. Учні приєдналися до Нього, але, зморені підйомом на гору, швидко задрімали. А коли прокинулися, побачили дивне видіння. Ісус світівся таємничим світлом. Обличчя Його сяяло, як сонце, навіть одяг став спілучо-білим. Два чоловіки неземного вигляду розмовляли з Христом. Серце підказало апостолам, що це Мойсей та Ілля. Мойсей нагадував про Божий Закон – Заповіді, Ілля був представником усіх пророків.

Учні були вражені побаченим. Їх серця сповнила велика радість та відчуття близькості Бога. Їм навіть здалося, що настало веселе свято Кущів, яке було встановлене на згадку про подорож Божого народу через пустелью. Відзначаючи це свято, євреї лишали свої домівки і цілий тиждень жили в шатрах-кущах біля храму: молились, дякували Богу, згадували, як Він вивів їх з пустелі. Тому Петро промовив: «Господи, як нам добре тут! Зробимо три шатра – Тобі та пророкам, які до Тебе прийшли». Вони хотіли чим довше перебувати в цьому радісному стані.

Наступної міті їх огорнула хмара і прозвучав голос Бога Отця: «Це Син Мій улюбленний, що Його Я вподобав. Його слухайтесь».

Ці слова стосуються кожного з нас. Якщо ми хочемо перебувати в такій радості, яку відчули апостоли, і бачити славу Ісуса Христа, відчувати Його поряд з собою, то мусимо бути слухняними Йому, додержуватись Його Заповідей.

Апостоли зрозуміли, що їхній Учител – справді Божий Син, Спаситель світу. Христос показав їм, що кожна людина повинна преображеністю і збирати в своє серце світло Божої любові. Тоді в Царстві Божому така людина сяяте, мов зірка. Усе побачене так вразило апостолів, що вони в страху попадали на землю. Ісус піdішов, торкнувшись учнів і заспокоїв їх: «Вставайте, не бійтесь!» Вони встали і вже не бачили нікого, окрім Ісуса, Який набув звичайного вигляду. Він наказав не розповідати про побачене, поки не воскресне.

Дорогі друзі! Ми також повинні щодня потрошки піdіматись на гору Божу, тобто молитись, досліджувати Слово Боже, читати про життя святих людей, змінюватись у кращий бік, преображеністю разом із Христом.

Перевірте себе, як ви зрозуміли повчання, і доповніть речення пропущеними словами: «ЯКОВОМ», «ІЛЛЕЮ», «ДОБРЕ», «ГОРУ», «ШАТРА».

Ісус Христос піdnявся на ..... з Петром, ... та Іваном. Петро вигукнув: «Господи, ... нам тут. Давай зробимо три ..... !

Христос розмовляв з пророками Мойсєєм та .....

КАЗКА

ШЛЯХ ДО СВІТЛА

В одній далекій країні, за горами, за морями з давніх-давен у печерах піd землею живуть люди. Там вони народжуються, проводять своє життя і помирають. Вони не знають, що існує інший, набагато кращий світ.

Якось один з них випадково побачив отвір у стелі печери. Це його зацікавило і він вирішив піdnятися до нього. Піdйом був дуже важким, довелося здиратися на високу прямовисну стіну. Усі, хто спостерігали за сміливим дослідником, в один голос відмовляли його, казали: «Облиш це. Не муч себе». Але він продовжував свій шлях. Скорі піchnerні зауважив у себе над головою тъмяне світло. Він піdnімався все вище і світло ставало виразнішим. Нарешті голова його з'явилася над поверхнею землі.

Мешканець печери був вражений тим, що йому довелося тут побачити. Він почав кричати вниз своїм товаришам, що тут вгорі надзвичайно гарно: тут синє небо, золоте сонце, зеленіють трави і ростуть чарівні квіти. Піchnerники чули крик свого побратима, але не розуміли, про що він говорить. Ім, що звикли до темряви, це було чимось незагненим. Вони

глибокодумно крутили головами, одні твердили, що іншого світу, крім того, в якому вони живуть, немає і бути не може, інші казали, що їхні товариш збожеволів.

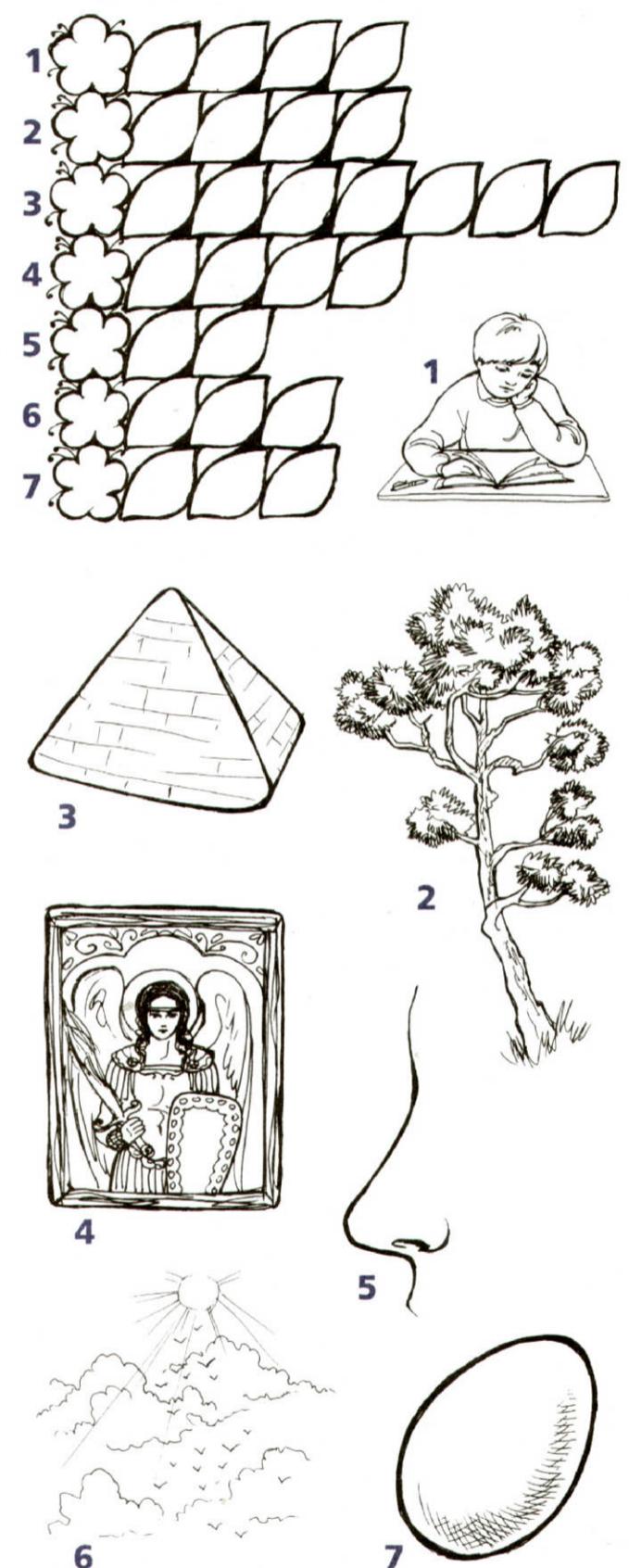
Ця казка розповідає про тих, хто вірить в Бога, і про невіруючих. Жителі печер – це ті люди, які не вірять в існування прекрасного невидимого світу, в якому вічно живуть душі слухняних Богові людей. Вони думають, що ми живемо лише тут, на землі, а тому піkлюються тільки про тіло: як його нагодувати, краще одягнути, розважити.

Ті ж люди, які в першу чергу дбають про душу, поступово починають відчувати новий світ, тілесним людям незрозумілий. Найбільшого успіху в цьому досягають святі. Вони, з допомогою Божої піdймаючись на найвищі духовні вершини, бачать цілком інший світ, не подібний до того грубого, брудного і жорсткого, в якому ми живемо. Вони починають гукати до своїх земних співродичів, розповідати їм про те, що бачать і відчувають, але їм мало хто вірить.

Якщо ми хочемо бути справжніми людьми, громадянами неба і землі, то мусимо турбуватись про свою душу: годувати її молитвою, читанням Біблії, Святым Причастям, прикрашати її добрими справами.

КРОСВОРД

Пописуй назви намальованих предметів і у виділеній вертикальній рамці прочитаєш назву свята, до якого готуємось постом

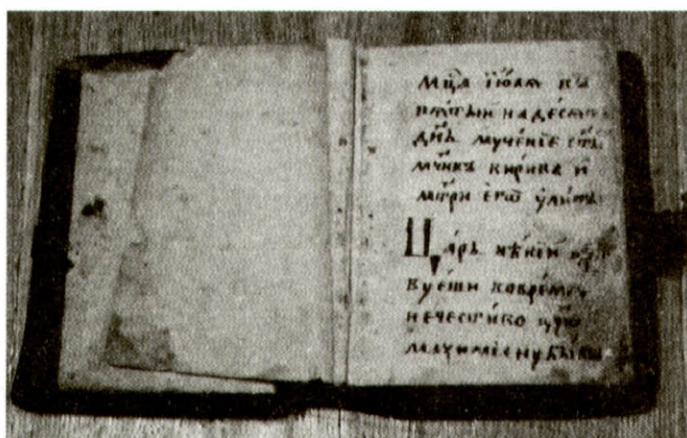
Сторінку підготував священик Андрій Ротченков, директор Центру християнського виховання дітей і молоді. Малюнки Ірини та Іванни Дацюк

БАРТО ЗНАТИ**ПІЗНАЙМО НАШЕ МИNUЛЕ****Братство планує «воскресити» нові історичні документи**

Державні архіви зберігають величезний масив документів, що стосуються нашого минулого. На жаль, нам відома лише мізерія. Причина – держава і влада самоусунулись від цих історичних скарбів, їх дуже поволі розробляють і аналізують вчені та ентузіасти. Братство, незважаючи на повну відсутність власних джерел фінансування, дещо зробило, аби «воскресити» сторінки власної багатої й цікавої історії, бо це і частинка історії України.

Перевидано «Пом'янник» Луцького Хрестовоздвиженського братства, який був започаткований 1618 року і довгий час вдавався втраченим; повне зібрання творів – фототипічне видання книги братчика Данила Братковського «Світ, по частинах розглянутий» (Краків, 1697 р.) з паралельним (уперше) перекладом на українську мову, знято фільм «Волинська Голгофа Братковського» (кіностудія «Волинь»), встановлено горельєф Д. Братковського і меморіальну дошку біля місця його страти, надгробок біля крипту братської Хрестовоздвиженської церкви; перевидано книжку Б. Жуківа «Нищення церков на Холмщині у 1938 році», розпочато роботи (на жаль, через брак коштів припинено) щодо створення музею історії Братства тощо.

Братство після свого становлення (1617 р.), окрім активної діяльності на захист Православ'я, займалось і просвітницькою діяльністю. Так, наприклад, у його друкарні в лютому 1628 року вийшла збірка жалобних віршів кількох авторів на смерть видатної при братстві особи – священика Хрестовоздвиженської церкви Йоана Василевича «Ламент» (плач, голосіння). Цікаво, що це перша друкована кирилична книжка, видана у Луцьку. На сьогодні виявлено і досліджено єдиний її примірник,

який зберігається у Львівському національному музеї. «Ламент» з паралельним перекладом побачить світ через два-три місяці.

А кандидат історичних наук, докторант Центру українознавства Київського національного університету ім. Т. Г. Шевченка Михайло Довбищенко працює в архівах Києва над пошуком матеріалів, що стосуються історії Братства 1617–1648 рр. і не були опубліковані. Уже знайдено близько ста документів, які становлять великий інтерес для науковців, шанувальників старовини. Збірник вийде друком у першому півріччі наступного року.

Друге життя цим виданням можуть дати люди, яким не байдужа минувшина. Усі, хто долучиться до цієї справи, одержать іменні примірники книг. Р/р Братства в Укрсоцбанку 2600130016203 МФО 303019, код 21733563.

Кошти можна надсилати і поштовим переказом на адресу Братства, на ім'я його голови: 43016 м. Луцьк, вул. Кондзелевича, 5.

Андрій БОНДАРЧУК, голова Волинського крайового братства Святого апостола Андрія Первозваного (Луцького Хрестовоздвиженського), Олена БІРЮЛІНА, завідуюча відділом давньої історії Волинського краєзнавчого музею

ВІТАННЯ**Храмові свята:**

Церкви Пророка Іллі (Ратне, с. Грем'яче Цуманського дек.), **Почаївської ікони Божої Матері** (Луцьк, с. Гулівка Ковельського району), **Великомученика Пантелеймона** (Луцьк, Володимир, Люблинець Ковельського району), с. Видуті Турійського дек., с. Ровнанці Луцького району, с. Федорівка Володимирського дек.), **Винесення чесних древ животворчого Хреста Господнього** (Жовтневе Нововолинського дек.), **Преображення Господнього** (Луцьк, Локачі, с. Гординець Турійського дек., с. Крухиничі Локачинського дек., с. Рогожані Володимирського дек.), **Успіння Пресвятої Богородиці** (Луцьк, с. Береськ і Духче Рожищенського дек., с. Буркачі й Скригове Городівського дек., с. Гайове Ківерцівського дек., с. Гаразджа Луцького району), с. В'язівне Любешівського дек., с. Городище й Красноволя Ковельського району, с. Радовичі й Старий Порицьк Іванівського дек., с. Радомишль Луцького району, с. Старий Чортоприйськ Маневицького дек., с. Стенжаричі Володимирського дек., с. Твердині Локачинського дек.),

Мучеників Флора і Лавра (с. Яковичі Володимирського дек.).

Висвята: диякона Михайла Федиша 7 липня висвячено на священика.

Постриги: послушницю Іванну Кудрянську

16 липня пострижено в рясофор з ім'ям **Неоніла**;

послушницю Світлану Стець 16 липня пострижено в рясофор з ім'ям **Вероніка**;

послушника Павла Мартинова 21 серпня пострижено в рясофор з ім'ям **Пимен**.

Ювілей:

Олені Курочкині, касирці кафедрального собору, 15 серпня – 75 років;

священику Євгеніві Рябцю, священикові собору Різдва Христового у Володимири, 22 серпня – 35 років;

священику Володимирові Лазарю, настоятелеві храму Великомученика Димитрія Солунського в с. Знамирівка Цуманського дек., 25 серпня – 35 років;

священику Ігореві Войтовичу 24 серпня – 30 років;

протоієрею Іванові Левковцю, настоятелеві храму Різдва Пресвятої Богородиці в с. Воротнів Луцького району, 16 серпня – 25 років священичого служіння;

священику Миколі Гловашцькому, настоятелеві храмів Святої Трійці в с. Уховець та Апостола Йоана Богослова в с. Стеблі Ковельського району, 18 серпня – 10 років священичого служіння;

священику Василеві Корецькому, настоятелеві храму Мучениці Параскеви П'ятниці в с. Милятин Іванічівського дек., 19 серпня – 10 років священичого служіння;

священику Ігореві Бігуну, священикові собору Різдва Христового у Володимири, 25 серпня – 10 років священичого служіння;

священику Василеві Коновалу, настоятелеві храму Успіння Пресвятої Богородиці в с. Старий Чортоприйськ Маневицького дек., 19 серпня – 5 років священичого служіння.

Владика Михайл, духовна консисторія та редакція часопису щиро сердечно вітають вірних із храмовими свята, а священнослужителів, ченців і пані Олені – із вагомими життєвими подіями!

ОФІЦІОЗ

Священика Валерія Божка звільнено від обов'язків настоятеля храмів Благовіщення Пресвятої Богородиці в с. Гредьки та Успіння Пресвятої Богородиці в с. Городище Ковельського районного деканату з правом переходу в іншу єпархію (указ № 63 від 11 липня 2006 р.).

Протоієрея Івана Семенюка звільнено від обов'язків настоятеля храму Воздвиження Хреста Господнього в Луцьку й призначено настоятелем храму Святителя Феодосія Чернігівського в Луцьку (указ № 65 від 21 липня 2006 р.).

Священика Василя Ключака звільнено від обов'язків настоятеля храму Святителя Феодосія Чернігівського в Луцьку й призначено настоятелем храму Воздвиження Хреста Господнього в Луцьку (указ № 66 від 21 липня 2006 р.).

Священика Андрія Ричака призначено настоятелем храмів Благовіщення Пресвятої Богородиці в с. Гредьки та Успіння Пресвятої Богородиці в с. Городище Ковельського районного деканату з правом переходу в іншу єпархію (указ № 68 від 31 липня 2006 р.).

Священика Юрія Пушкаря звільнено від обов'язків настоятеля храмів Мучеників Флора і Лавра в с. Яковичі й Трохсвятихус. Діхтів Володимирського деканату з заразування поза штат єпархії (указ № 70 від 1 серпня 2006 р.).

Священика Юрія Зінчука призначено настоятелем храму Мучеників Флора і Лавра в с. Яковичі Володимирського деканату (указ № 71 від 1 серпня 2006 р.).

Священика Юрія Кривіцкого призначено настоятелем храму Трьох святих у с. Діхтів Володимирського деканату (указ № 72 від 1 серпня 2006 р.).

Указом № 74 від 25 серпня **усі парафіяльні священики** зобов'язуються проживати безпосередньо за місцем свого пастирського служіння. Відповідальність за його виконання покладено на **деканів**, які повинні письмово доповісти у духовну консисторію про виконання.

ОГОЛОШЕННЯ

23 вересня – паломництво до почаївських святынь: **Почаївська лавра – лаврський скит – монаше кладовище – джерело праведної Анни**. Зголосуватися до 22 вересня. Виїзд о 6.30 від Свято-Троїцького собору в Луцьку. Повернення – о 19.00. Вартість поїздки 27 грн.

28 вересня – паломництво до **Миколаївського монастиря в Жидичині** (Ківерцівський р-н). Зголосуватися до 27 вересня. Виїзд о 17.30 від Свято-Троїцького собору в Луцьку. Повернення – о 21.00. Вартість поїздки 4 грн.

7 жовтня – паломництво до святинь Рівненщини: **монастир у Дермані (п'ять чудотворних ікон і цілюще джерело)** – собор в Острозі (міроточива ікона) –

монастир у Межиріччі (чудотворна ікона) – джерело св. Миколая в Гільчі – монастир у Городку (чудотворна ікона, частина гробу Богородиці). Зголосуватися до 6 жовтня. Виїзд о 6.30 від Свято-Троїцького собору в Луцьку. Повернення – о 23.00. Вартість поїздки 30 грн.

У всі поїздки необхідно мати з собою посуд для води і (за бажанням) одяг для занурення у воду. Докладніша інформація та реєстрація – за тел. (03322) 5-42-50.

Виконуємо реставрацію та розпис храмів, а також реставрацію, позолоту, посріблення євхаристійних наборів: чаши, дискосів, лжиць і т. ін. Тел. (050) 660-53-19.

Шановні читачі, дорогі брати і сестри! Не використовуйте наш часопис у господарських цілях! Якщо газета Вам уже не потрібна – передайте її біляжнім або в бібліотеку!